

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE MONIKY CÍSAŘOVÉ
na téma
FUNKCE VLASTNICKÉHO PRÁVA

Předložený elaborát doporučuji k obhajobě po značných pochybnostech, neboť jenom stěží splňuje formální požadavky na diplomní práce kladené. Rozbor totiž má velmi nevyrovnanou povahu, celkově připomíná spíše nástin vlastní analýzy, jakýsi seznam témat, které by bylo zapotřebí podrobněji rozpracovat. Nejhorší je způsob, jakým autorka nakládá s prameny, z nichž čerpala. Na některých místech, zejména zpočátku, cituje přesně jednotlivé autory. Jinde zmiňuje pouze jméno autora v textu vlastního výkladu, a na některých místech dokonce vzbuzuje dojem, že původní prameny nestudovala a přebírá výklad z druhotných zdrojů. Šíře záběru a množství zmínek v textu je tak veliká, že vyvolává dojem, že se jedná spíše o bibliografickou causerii, než o samostatnou analýzu.

Přes všechny tyto nedostatky práce vyniká samostatností úvah, velikým zaujetím a otevřeným deklarováním autorčiny pozice v ideologickém sporu o podstatu a význam individuálního vlastnictví. I když s mnohými závěry autorky nesouhlasím a některé považuji za zaujaté (např. kritiky odpůrců institutu vlastnictví), nebo za velmi kusé (na str.30 jsou komunistům věnovány pouze čtyři řádky), pokus o samostatnou klasifikaci funkcí vlastnictví oceňuji. Tím se totiž předložená práce příznivě odlišuje od převládajícího standardu ostatních diplomních prací.

Po úvodní části, psané velmi lehkým perem (Richard Pipes je prohlašován za zastávce politické ekonomie spolu s Adamem Smithem), následuje rozbor definice pojmu vlastnictví, který je nejzajímavější kapitolou.

Těžiště práce je v části čtvrté, pojednávající obecně o funkci vlastnického práva. V zajímavém výkladu o předpokladech vzniku individuálního vlastnictví se autorka věnuje sobectví a všeobecnému nedostatku, nezmiňuje však dělbu práce. Srozumitelný výklad o tragédii obecní pastviny je patrně převzat od Josefa Šímy. Historizující charakteristika chicagské školy je poněkud zjednodušující, protože v ní převažuje ekonomická část tohoto myšlenkového proudu. Nedostatečně však zachycuje právní aspekty. To se projevuje i v nerepresentativním výběru jejích představitelů.

Výklad Coaseova teorému a diskuse o něm je pro mě těžko srozumitelná. Podobně výklad o vzácnosti, ve kterém mimochodem Richard Pipes je nesprávně zařazen do chicagské školy, zakončený grafickým schématem, navrhuji k podrobnějšímu vysvětlení při obhajobě. Následující výklad o vlastnictví lidského těla a o vlastnictví ostatních věcí patří spíše do části o definici pojmu vlastnictví. Autorka vůbec nezmiňuje Johna Locke, který je původcem této argumentace, a omezuje se na citáty z Fréderica Bastiata. Tento výklad je přizdoben i jménem filosofa Samuela Wheelera bez citace pramenu.

Přehled obhájců a odpůrců institutu vlastnictví je velmi kusý. Pokud se autorka pouští do historizujícího výkladu o vývoji jednotlivých názorů na vlastnictví, měl by takový výklad i při veliké stručnosti zahrnovat skutečně podstatné osobnosti a ne namátkovou sbírku jmen. Např. pět řádků o utilitaristech, z nichž tři jsou citátem J.C.L.Sismondyho, nezmiňuje ani Johna Stuarta Milla. Výčet jednotlivých funkcí vlastnického práva v dalším výkladu by vyžadoval větší rozpracování: vysvětlit to, co autorka nazývá „mocenskou (politickou) funkcí vlastnictví“ na pěti řádkách, opravdu nepostačuje. Podobně je tomu s dalšími funkcemi vlastnictví, které autorka originálně označuje jako motivační, evoluční, vzdělávací, komunikační a sociální funkce vlastnictví, ale bylo by vhodné je podrobněji objasnit při ústní obhajobě.

Systematický výklad právní úpravy vlastnického práva u nás v části šesté je zpracován učebnicovým stylem a autorka se v něm omezuje na reprodukci obsahu právních předpisů.

Následující výklady o duševním vlastnictví naopak vybočují z vazby na naše současné platné právo a poněkud opakují předcházející výklad o všeobecných funkcích vlastnictví. Celkové závěry mají poněkud banalizující povahu.

Jak již bylo řečeno, přes všechny tyto kritické připomínky práci doporučuji k obhajobě, zejména oceňuji samostatné vlastní úvahy autorky a širší pohled z extralegálních úhlů.

V Praze dne 29.8.07

Vojtěch Cepl